

Jeg kan - jeg vil - vi skal

**Plan for å sikre elevene et godt psykososialt miljø
på
Harstad skole**

Utarbeidet juli 2013

(siste versjon 10.01.17)

1. Formål

Opplæringslovens kapittel 9a omhandler elevenes skolemiljø.

§ 9a-1 *"Alle elever i grunnskolar og videregående skolar har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring."*

Med psykososialt miljø menes her de mellommenneskelige forholdene på skolen, det sosiale miljøet og hvordan elevene, ansatte og foresatte opplever dette. Det psykososiale miljøet skal virke positivt på elevenes helse, trivsel og læring, trygghet og sosiale tilhørighet.

Ut fra elevens synspunkt kan dette formuleres slik:

«Jeg føler meg trygg og har noen å leke med. De voksne ser meg, og mine følelser blir tatt på alvor. At det er lov å være seg selv og jeg tolererer ulikheter.»

Det er den enkelte elevs subjektive opplevelse av å bli krenket som er utgangspunktet for skolens håndtering av opplæringsloven § 9a, "elevenes arbeidsmiljølov".

Harstad skole legger vekt på:

- at det arbeides kontinuerlig, langvarig og systematisk med elevenes skolemiljø
- at skolen, sfo, elevene og foresatte samarbeider om det forebyggende og holdningsskapende arbeidet
- at alle ansatte ved skolen og sfo har en særskilt handlingsplikt til å undersøke, varsle og gripe inn dersom de får kunnskap eller mistanke om at en elev blir utsatt for krenkende atferd

2. Innledning

Konkret mål:

Elevene på Harstad skole skal ikke bli utsatt for krenkende ord eller handlinger som mobbing, diskriminering, vold, rasisme eller utestenging på skolen eller på skoleveien.

Planen omhandler elevenes psykososiale miljø og bygger på følgende prinsipper:

- Forebygging og holdningsskapende arbeid: tiltak for å redusere risikoen for krenkende ord og handlinger.
- Avdekking av krenkende ord og handlinger: rutiner skolen bruker for å avdekke at elever utsettes for dette.
- Tiltak, saksbehandling og sanksjoner: tiltak og rutiner for problemløsning. Enkeltvedtak.

- Kontinuerlig og systematisk arbeid: skolens sjekklister for det psykososiale arbeidet.

Definisjoner på krenkende ord og handlinger:

Med krenkende adferd mener vi voksne at eleven blir holdt utenfor av faktorer eleven ikke kan gjøre noe med. For eksempel rase, religion, kropp og utseende, evner og kroppsspråk. Husk at dette er en subjektiv opplevelse.

Mobbing innebærer at en eller flere elever sier eller gjør vonde og ubehagelig ting mot en annen elev. Ved mobbing skjer dette gjentatte ganger, og den som blir utsatt, har vanskelig for å forsvare seg.

Utestenging betyr at noen så godt som alltid blir holdt utenfor en gruppe eller klasse.

Vold innebærer at noen bruker fysisk makt for å skade andre.

Rasisme innebærer at noen blir forskjellsbehandlet eller plaget, for eksempel fordi de har en annen hudfarge eller snakker et annet språk.

Diskriminering betyr at en person blir dårligere behandlet eller trakassert, for eksempel på grunn av kjønn, funksjonsevne, tro, hudfarge eller opprinnelse.

Definisjonene er hentet fra Utdanningsdirektoratets brosjyre om elevenes skolemiljø.

I Elevundersøkelsen brukes denne definisjonen:

Mobbing er gjentatt negativ eller ondssinnert atferd fra en eller flere rettet mot en elev som har vanskelig for å forsvare seg. Gjentatt erting på en ubehagelig og sårende måte er også mobbing. Atferden må finne sted to eller flere ganger i måneden eller oftere for å være mobbing.

Digital mobbing er et voksende problem. Harstad skole følger den kommunale planen om «Trygg ferdsel på den digitale arena».

3. Forebygging og holdningsskapende arbeid:

Opplæringslovens § 9a-3 Det psykososiale miljøet, 1. avsnitt:

“Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremme eit godt psykososialt miljø, der den enkelte eleven kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør.

Utdanningsdirektoratet har utarbeidet materiell for helhetlig arbeid med læringsmiljø som er forskningsbasert. Materialet gir konkrete forslag til arbeid og omfatter følgende områder:

- klasseledelse
- relasjoner mellom lærer og elev

- relasjoner mellom elevene
- regler og regelhåndhevelse
- sosial kompetanse og læringsmiljø
- mobbing
- gjensidige forventninger (mellom deltakerne i skolesamfunnet)
- samarbeid skole / hjem
- involvering av elever i læringsarbeidet
- fysiske miljø

Harstad skole skriftliggjør sitt arbeid i forhold til det forebyggende og holdningsskapende arbeidet bl.a. gjennom PALS - håndboka og PALS - årsplanen.

Tiltakene er i tråd med forskningsbaserte anbefalinger og denne planens krav til systematikk, dokumentasjon og evaluering. Harstad skoles PALS-program er selve bærebjelken i det psykososiale arbeidet på skolen. Programmet er godt implementert i skolen.

Harstad skole:

- Ledelsen og lærerne tar ansvar for å stoppe krenkende ord og handlinger.
- Elever som forteller om krenkende ord og handlinger, skal bli tatt på alvor.
- Skolen møter foreldre/foresatte med tillit og respekt.
- De voksne skal gripe inn med en gang krenkende atferd oppdages.
- Foresatte og elever bes melde fra til lærer eller ledelse straks det er mistanke om krenkende ord eller handlinger.

Harstad skole legger særlig vekt på følgende:

- God klasseledelse
- Systematisk og langsiktig arbeid med sterk fokus mot krenkende ord og handlinger
- Elevmedvirkning gjennom manifest mot mobbing, elevråd og skolemiljøutvalg
- Foreldremedvirkning gjennom FAU og samarbeid hjem-skole
- Gjennomføre den nasjonale elevundersøkelsen på 7.trinn
- Gjennomføre skolens egen trivselsundersøkelse
- Elevsamtaler og utviklingssamtaler
- Trivselslederprogrammet
- PALS
- Steg for steg
- SNAP
- Fadderordning for elevene på 1.trinn
- Morgensamling en gang i måneden for alle elevene
- Aldersblandete aktiviteter og turer i nærområdet
- SWIS- registrering for å dokumentere krenkende ord og handlinger
- Trygg ferdsel på den digitale arena

4. Avdekking

Opplæringslovens § 9a-3 Det psykososiale miljøet, 2. avsnitt:

Dersom nokon som er tilsett ved skolen, får kunnskap eller mistanke om at ein elev blir utsett for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal vedkommande snarast undersøkje saka og varsle skoleleiinga, og dersom det er nødvendig og mogleg, sjølv gripe direkte inn.

Harstad skole skal i sin daglige virksomhet arbeide med å avdekke tilfeller av mobbing, diskriminering, vold og rasisme.

Alle ansatte ved skolen har en **handlingsplikt** som består av:

- plikt til å gjøre **undersøkelser** raskt
- plikt til å **varsle** rektor (ved bruk av skjema A)
- plikt til å **gripe inn**

Oppfylles ikke handlingsplikten kan ansatte straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder, jf. opplæringsloven § 9a-7.

Avdekking kan være at ansatte, elever eller foresatte melder fra at noen opplever krenkende ord og handlinger. Skolen skal sikre at elevens subjektive opplevelse kommer fram, og at tiltak settes i gang så raskt som mulig. Dette dokumenteres.

Terskelen for å gripe inn er lav. Det gripes inn når den enkeltes følelse går på at jeg ikke har et godt psykososialt miljø. Når barn f.eks. kommer og varslar.

Skolen har følgende rutiner for avdekking:

Oppgave	Ansvar for oppfølging
Kartlegging av mobbing to ganger per år gjennom utviklingssamtalen/elevsamtalen. Kontaktlærer rapporter funn til avdelingsledere/rektor. Rektor bestemmer videre oppfølging.	Kontaktlærer /rektor
Ukentlige møter i skolens PALS-team. Månedlige møter i skolens ressursteam der helsesøster og PPD deltar.	Avdelingsledere/rektor
Årlig undersøkelse av omfanget av mobbing ved skolen gjennom elevundersøkelsen og skolens egen trivselsundersøkelse.	Kontaktlærer /avdelingslederne
Årlig tema på foreldremøter, elevråd og skolemiljøutvalg	Kontaktlærer /rektor
Vakt- og tilsynsordninger	Avdelingslederne/alle ansatte

Bruke kommunens avvikssystem ved brudd på loven i tillegg til skolens egen SWIS rapportering.	Alle ansatte /rektor
---	----------------------

Ved mistanke eller kunnskap om at en elev blir utsatt for krenkende ord og handlinger, skal ansatte benytte skjema A. Foresatte kan også benytte dette skjemaet. Dersom foresatte kommer med en muntlig bekymring, skal mottaker av meldingen fylle ut skjema A.

Harstad skole bygger sine rutiner på Udirs rundskriv 2-2010 "Retten til et godt psykososialt miljø etter opplæringsloven § 9a" som gir en grundig gjennomgang av forståelse av reglene.

5. Tiltak:

Opplæringslovens § 9a-3 Det psykososiale miljøet, 3. avsnitt:

Dersom ein elev eller forelder ber om tiltak som vedkjem det psykososiale miljøet, deriblant tiltak mot krenkjande åtferd som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova. Om skolen ikkje innan rimeleg tid har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast etter føresegnene i forvaltningslova som om det var gjort enkeltvedtak."

På Harstad skole skal alle elever og foresatte oppleve å bli tatt på alvor hvis de kommer til skolen med bekymring om at en elev blir utsatt for krenkende ord eller handlinger. Skolen tar ansvar og initiativ for å stoppe slik atferd.

Elever som har opplevd å bli utsatt eller selv har utsatt andre for krenkende ord eller handlinger, skal vite at de blir fulgt opp av skolen etter at den krenkende atferden er avsluttet.

Rektor har det overordnede ansvaret for at skolen følger opp saker som gjelder det psykososiale miljøet.

Når elev, foresatte eller ansatte ved skolen har avdekket at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger, skal skolen sikre en saksbehandling og oppfølging i tråd med lover og forskrifter. Viser også til forvaltningsloven.

Enkeltvedtak:

- Muntlige eller skriftlige henvendelser fra elever og foresatte om forhold knyttet til skolemiljøet, **skal** besvares med et enkeltvedtak. Ved en henvendelse, skal foresatte få informasjon om sin rett til å få enkeltvedtak når de ber om tiltak.
- Ved varsling fra ansatte om kunnskap om eller mistanke om at en elev blir utsatt for krenkende ord og handlinger skal rektor etter undersøkelse **avgjøre om det skal** fattes et enkeltvedtak. Dersom det settes inn tiltak som er inngripende for den eleven det gjelder, **må** det fattes enkeltvedtak.

Prinsippet for håndtering er at problemer løses på lavest mulig nivå, men at ansatte vet når saker skal meldes videre (skjema A). De ansatte vet hvem de kan henvende seg til når problemene ikke kan løses på deres nivå.

Ledelsen kontaktes når tiltak er prøvd ut og dette ikke fungerer. Løsning kan sannsynligvis være «utenfor klasserommet».

Faser for problemløsning:

	Oppgave	Ansvar	Dokumentasjon
1.	Undersøkelser og observasjon settes i gang umiddelbart.	Rektor /kontaktlærer	Skjema A
2.	Samtaler med eleven som opplever seg krenket , for å skaffe informasjon og gi støtte. Skolen skal sikre at elevens egen subjektive opplevelse kommer fram.	Rektor /kontaktlærer	Referat
3.	Samtaler med foresatte til eleven som opplever seg krenket. Skolen har ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/bør gjøres.	Rektor /kontaktlærer	Referat
4.	Samtale med eleven som krenker Er det flere som plager, snakkes det med én om gangen. Hensikten med samtalen er å gi beskjed om at slik atferd er uakseptabel og må stoppe umiddelbart. Gjøre avtaler om oppfølging.	Rektor /kontaktlærer	Referat
5.	Samtale med foresatte til krenker Skolen har ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/bør gjøres.	Rektor /kontaktlærer	Referat
6.	Rektors vurdering etter faktainnhenting	Rektor	Skjema B
7.	Hvis enkeltvedtak fattes Rektor fatter enkeltvedtak raskest mulig om elevens rett etter § 9a-1 er ivaretatt eller ikke - Begrunnelse om retten er ivaretatt eller ikke - Nevne de faktiske forhold som vedtaket bygger på - Begrunne valg av eventuelle tiltak - Hvordan følge opp og evaluere tiltakene Konklusjonen må komme frem klart og tydelig - Klagerett sikres	Rektor	Enkeltvedtak
8.	Avviksmelding når det er brudd på § 9a-1.	Rektor	Avviksmelding

9.	Hvis enkeltvedtak ikke fattes Eventuelle tiltak må likevel dokumenteres. (Dersom det settes inn tiltak som er inngripende for den eleven det gjelder, både krenker og krenket, må det fattes enkeltvedtak.)	Rektor	Referat
10.	Evaluering av tiltak / enkeltvedtak Når tiltakene evalueres, vurderes også behov for nye enkeltvedtak.	Rektor	Referat/ evt. nye enkeltvedtak
11.	Sanksjoner Sanksjoner må være i tråd med ordensreglementet . Skolen skal dokumentere bruk av sanksjoner. Skolen må vurdere om det skal fattes egne enkeltvedtak hvis sanksjonen er inngripende.	Rektor / Assistende rådmann (v/skolebytte)	Referat /enkeltvedtak
12.	Oppfølging Problemsituasjonene følges inntil de opphører helt. Alle involverte elever skal følges opp. Det tar tid å komme over alvorlige krenkelser. Den/de som krenker har også problemer.	Rektor / kontaktlærer	Referat
13.	Dersom krenkende atferd ikke opphører , skal andre eksterne parter inn i saken, for eksempel PPT, tverrfaglig forum, barnevern, politi eller konfliktråd.	Rektor	Referat
14.	Hvis det er voksne ved skolen som plager elever, kan dette bli en personalsak	Rektor	Referat

Enkeltvedtak **skal** skrives i Ephorte, som er kommunens saksbehandlingssystem. Annen skriftlig dokumentasjon skannes inn i saken.

6. Kontinuerlig, langvarig og systematisk arbeid

Opplæringslovens § 9a-4. *Systematisk arbeid for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane(internkontroll)*

Skolen skal aktivt drive eit kontinuerleg og systematisk arbeid for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av dette kapitlet blir oppfylte. Skoleleiinga har ansvaret for den daglege gjennomføringa av dette. Arbeidet skal gjelde det fysiske så vel som det psykososiale miljøet.

Med **kontinuerlig** menes det at det systematiske arbeidet må være en rød tråd i skolens arbeid og ikke bare noe som gjøres når det oppstår ubehagelige situasjoner eller ved oppstarten av et nytt skoleår. Arbeidet skal drives hele tiden, gjennom hele skoleåret. Det **systematiske** arbeidet skal være gjennomtenkt og planmessig. Planene og rutinene må være innarbeidet og må følges av personalet når det jobbes med saker som vedrører det psykososiale miljøet til elevene.

Skolens ledelse har ansvaret for den daglige oppfølgingen av skolens systematiske arbeid.

Skolens ledelse ved rektor skal følge med og har ansvaret for at det systematiske arbeidet er aktivt, systematisk og planmessig.

Denne planen skal bidra til at elevene på Harstad skole opplever et trygt og sosialt skolemiljø.

For å sikre at dette blir et "levende" plandokument, gjennomgås den i personalet ved skolestart hver høst. Det gjennomgås på første klasseforeldremøte om høsten, gjennomgås på FAU-møte, SU-møte og SMU-møte. Planen evalueres hver vår. I tillegg legges hele planen på skolens hjemmeside.

Skolens rutiner:

	Oppgave	Tidspunkt	Ansvar
1.	Skolens ansatte drøfter områder og skriftliggjør skolens syn på: - Hva er et godt psykososialt miljø? - Hva er krenkende atferd? - Hva er terskelen for å gripe inn? - Når skal skoleledelsen varsles?	Ved skolestart	Rektor
2.	Skolens planer og tiltak for forebyggende og holdningsskapende arbeid gjennomfører skolehverdagen.	Løpende	Rektor
3.	Opplæring og informasjon til alle ansatte - Plan for å sikre elevene et godt psykososialt læringsmiljø på Harstad skole - Ordensreglementet/trivselsreglene	Ved skolestart	Rektor
4.	Nye foresatte gjøres kjent med at planen og ordensreglementet ligger på skolens hjemmeside. Nye foresatte skal underskrive på at de har lest dokumentene.	Første foreldremøte høsten	Kontaktlærer
5.	Elever og foresatte informeres om planen og Ordensreglementet.	Hver høst	Kontaktlærer
6.	Tiltak og aktiviteter vedr. skolemiljø tas opp i elevråd.	Løpende	Elevrådskontakt
7.	Gjennomgang av elevundersøkelsene tas opp i personalet, elevråd, FAU, SU og skolemiljøutvalg.	Hver vår	Rektor

8.	Funn av krenkende ord eller handlinger i elevsamtalen og utviklingssamtalen vurderes fire ganger i året. SWIS-rapport legges fram for trinnene ut fra behov.	Høst og vår	Kontaktlærer/ avd.ledere/ rektor
9.	Skolen skal evaluere sitt forebyggende og holdningsskapende arbeid hvert år. Evaluering og evt. revidering foretas i personalmøte, elevråd, FAU, SU og skolemiljøutvalg.	Hver vår	Rektor
10.	Vakt- og tilsynsordningen evalueres kontinuerlig.	Løpende	Avdelingsledere
11.	Internkontroll: Sjekkpunkter/praksis i forhold til oppfølging av opplæringsloven § § 9a, 11-1a, 2-9 og 2-10 <ul style="list-style-type: none"> - Ukentlige møter i skolens PALS – team - Månedlige møter i skolens ressursteam 	Løpende	Rektor/avdelingsledere

Bekreftelse fra foresatte

BEKREFTELSE PÅ AT FORESATTE ER ORIENTERT OM "PLAN FOR Å SIKRE ELEVENE ET GODT PSYKOSOSIALT MILJØ PÅ HARSTAD SKOLE"

Kontaktlærer gikk gjennom planen på foreldremøtet2013.

Hele planen finnes også på skolens hjemmeside. Planen sendes hjem med foresatte som ikke har møtt på foreldremøtet om høsten.

Skolen ber om bekreftelse at de er gjort kjent med planen.

Elevens navn og klasse: _____

Jeg/vi bekrefter å ha blitt orientert om "Plan for å sikre elevene et godt psykososialt miljø på Harstad skole".

Dato: _____

Foresattes underskrift: _____

Skjema A

_____ skole

Henstillingen gjelder § 9a-3:	Sett kryss:
Opplæringsloven § 9a-3, 2.ledd. Tilsatte melder om kunnskap eller mistanke om at en elev blir utsatt for krenkende ord eller handlinger.	
Opplæringsloven § 9a-3, 3.ledd. Elev eller foresatt ber om tiltak angående det psykososiale miljøet:	

Henstilling fra:

Mottatt av: Dato:

Saken gjelder:

Forventninger:

Dato og underskrift fra melder	Dato og underskrift fra den som mottar henstillingen
--------------------------------	--

Skjema B

Behandling av henvendelse etter § 9a:

Henvendelse fra:	Datert:
------------------	---------

Mottatt av:	Dato:
-------------	-------

Saken gjelder:	
----------------	--

Hva er gjort i saken:	
-----------------------	--

Hva skal gjøres:	
------------------	--

Svar/eventuelle skriv sendt fra skolen:

Dato og underskrift:
<hr/>
Enhetsleder/rektor

KRENKENDE ATFERD I SKOLE OG SFO

Alle barn har krav på å bli behandlet med respekt og omsorg. Jfr. [Opplæringslovens § 9A](#). Denne prosedyren viser tiltak skolene i Harstad kommune har for å forebygge, avdekke og behandle saker om krenkende atferd. Den er forpliktende for skolenes personale og skal revideres ved behov og minst hvert andre år.

Det er viktig å erkjenne at krenkende atferd skjer på alle skoler. Det er like viktig å være klar over at krenkende atferd kan begrenses.

Rektor skal sørge for at alle nyansatte informeres om denne prosedyren ved ansettelse og at prosedyren gjennomgås med alle ansatte én gang per år.

SKOLENS MÅL:

- Skolen skal ved forebyggende tiltak forhindre at barn blir utsatt for krenkende atferd. - Gjennom faste rutiner skal skolen avdekke og handle i forhold til krenkende atferd. - Skolen skal i samarbeid med foresatte og andre involverte følge opp både den som er utsatt for krenkende atferd og den som utfører krenkende ord eller handlinger. - Elever skal bli bevisst sitt ansvar for sine handlinger.

NULLTOLERANSE:

Alle i skolesamfunnet, elever, foresatte og ansatte, skal reagere umiddelbart på hvert tilfelle om mistanke om krenkende atferd.

Definisjon av Krenkende atferd:

- Krenkende ord eller handlinger som mobbing, vold, rasisme og utestenging.

I) FOREBYGGENDE ARBEID

FOREBYGGENDE ARBEID - SKOLEHVERDAGEN

- 1) Skolen satser på positive trivselstiltak i skolehverdagen.
- 2) Inspiserende voksne skaper trygghet i friminuttene. De skal gripe inn i alle situasjoner som kan tyde på krenkende atferd.
- 3) Skolene i Harstad arbeider etter metodikken i PALS.

FOREBYGGENDE ARBEID - SKOLENS PERSONALE

- 1) Skolens PALS-team har gjennom bl.a. swisregistrering særskilt ansvar for å avdekke og følge opp saker om krenkende atferd på barnetrinnet. De skal bistå kontaktlærerne og faglærerne i det generelle arbeidet mot krenkende atferd og i konkrete saker. Krenkende atferd legges inn som tema i skolens halvårsplan for PALS.
- 2) Den digitale arena legges inn som egen arena i skolens regelmatrise: digital mobbing, trygg nettbbruk, nettiqette, personvern og brukerkompetanse.

- 3) Avdelingslederne/rektor har ansvar for å følge opp saker om krenkende atferd med formelle disiplinære reaksjoner i henhold til ordensreglene.
- 4) Kontaktlærerne skal minst to ganger pr. skoleår, fortrinnsvis ved starten av hvert halvår, ta opp temaet krenkende atferd/trivsel med klassen. Forholdene i den aktuelle klassen skal fokuseres mest. Elevene skal informeres om skolens plikt til å fatte enkeltvedtak dersom skolen mottar henstillinger om tiltak fra en elev.
- 5) Kontaktlærerne skal holde seg løpende orientert om elevens trivsel på skolen, både gjennom elevsamtaler 2 ganger i skoleåret og i den daglige omgangen med elevene.
Elevsamtalen skal alltid inneholde et spørsmål om krenkende atferd/plaging.
- 6) Faglærerne skal ved behov diskutere krenkende atferd/trivsel med klassen relatert til de aktuelle timene.

FOREBYGGENDE ARBEID – FORELDRE

- 1) Trivsel, trygghet og krenkende atferd er fast tema på alle felles foreldremøter på skole- og klassenivå.
- 2) Skolens prosedyre mot krenkende atferd skal ligge på Fronter og på skolens hjemmeside.

FOREBYGGENDE ARBEID – ELEVER

- 1) Krenkende atferd/trivsel skal med jevne mellomrom, og minst en gang pr halvår tas opp i klasserådet.
- 2) Elevrådet skal en gang pr halvår diskutere krenkende atferd/trivsel ved skolen. Forslag til tiltak/oppfølging fra elevrådet skal tas alvorlig.

II) AVDEKKING AV KRENKENDE ATFERD

- 1) Det må alltid være mulig for elever å melde fra om krenkende atferd. Elevene må ha ulike kanaler inn til skolen for dette formålet. Kontaktlærere, rådgiver, sosiallærer, helsesøster og skolens ledelse er naturlig instans for slike henvendelser. Dette må elevene informeres om jevnlig.
- 2) Enhver henvendelse om krenkende atferd skal straks meldes rektor.
- 3) Foresatte må informeres om muligheten til direkte henvendelser ang. krenkende atferd, og skolens plikt til å fatte enkeltvedtak dersom foresatte ber om tiltak. Denne informasjonen legges også på kommunens hjemmeside og i velkomsthftet for oppstart i 1. trinn.
Rektor skal informeres om alle henvendelser.
Elevsamtaler skal inneholde spørsmål om trivsel/krenkende atferd.
- 4) Obligatorisk elevundersøkelse hver høst for 7. og 10.trinn har spørsmål om trivsel og krenkende adferd. Brukerundersøkelsene skal inneholde spørsmål om trivsel og krenkende atferd, og gjennomføres to ganger per år (lokalt/sentralt).
- 5) Elever som melder fra om krenkende atferd av andre må sikres anonymitet.
- 6) Rektor skal holdes løpende orientert om saker vedrørende krenkende atferd ved skolen.
- 7) Rektor skal informere rådsorganer ved skolen om slike saker.

III) BEHANDLING AV SAKER OM KRENKENDE ATFERD

- 1) Den som utsettes for krenkende atferd og den eller de som utfører handlingene(krenker) har samtaler **hver for seg** med kontaktlærer og avdelingsleder/rektor. Krenkeren skal som hovedregel innkalles først fordi det ellers kan bli oppfattet at offeret har "sladret".
- 2) De impliserte elevs foresatte kontaktes av kontaktlærer eller avdelingsleder/rektor.
- 3) Dersom en elev eller foresatt ber om tiltak som vedkommer det psykososiale miljøet skal skolen snarest mulig behandle saken etter forvaltningsloven.
- 4) Rektor skal vurdere om det skal fattes enkeltvedtak om tiltak dersom noen som er tilsatt ved skolen får kunnskap eller mistanke om at en elev blir utsatt for krenkende atferd.
- 5) Vedlegget "Saksgang ved kunnskap eller mistanke om krenkende atferd" skal benyttes.
- 6) Det opprettes delegertsak om krenkende atferd i Ephorte. Sakene merkes unntatt offentlighet.
- 7) **Om det skal avholdes konfrontasjonsmøte må vurderes i det enkelte tilfellet**

De impliserte møter til konfrontasjonsmøte hvor en fra skolens ledelse er til stede. I saker der det er flere krenkere, skal offeret møte disse enkeltvis dersom ikke særlige forhold tilsier noe annet. Foresatte skal være med på møtet. **Konfrontasjonsmøtet kan sløyfes eller utsettes dersom offeret vegrer seg for et slikt møte.**

- Det inngås en skriftlig avtale mellom skolen og krenker/-ne. Avtalen skal være skriftlig og signert av eleven/-ene og foresatte. Avtaler arkiveres på skolen.
 - Skolens ledelse i samråd med kontaktlærer vurderer om foresatte til krenker/-ne eller begge partene skal innkalles til møte. Se også punkt 2.
- 8) Kontaktlærerne følger opp alle parter (også de foresatte) i saken så lenge dette vurderes som nødvendig. Avtaler skal evalueres etter avtalt tid.
 - 9) Kontaktlærer i samråd med skolens ledelse vurderer om andre parter som PPD, barnevern, politi eller andre instanser skal inn i saken.
 - 10) **Elever som i løpet av skoleåret viser gjentatt og alvorlig krenkende adferd skal behandles særskilt:**
 - Foreldre skal kalles inn til møte sammen med eleven, kontaktlærer avdelingsleder/rektor der nødvendige tiltak drøftes.
 - Følgende konsekvenser kan benyttes:
 - Ikke få gå ut i friminuttene.
 - Bortvisning for enkelttimer eller resten av dagen på barnetrinnet og inntil 3 dager på ungdomstrinnet.
 - Erstatningsansvar etter nærmere regler, for tiden inntil kr. 5000. (Jfr. Lov om skadeerstatning §§ 1-1, 1-2 og 5-2). Omfatter også skolebøker og annet utstyr som tilhører skolen.
 - Bekymringsamtale med politiet.
 - Bekymringsmelding til barnevernet (Oppl.oven § 15-3).
 - Skifte skole.
 - Nedsatt karakter i oppførsel på u-trinnet.
 - 11) PP-tjenesten kontaktes for rådgiving og eventuell tilmelding.

IV) SIGNALER SOM SKAL GIS VED SAMTALE MED KRENKEREN OG OFFERET

Krenkeren:

- 1)
 - a. Vi vet hva som skjer.
 - b. Vi aksepterer ikke krenkende atferd og det må straks bli slutt med det.
 - c. Det fins ingen unnskyldning for å krenke/plage andre.
 - d. Vi vil følge nøye med og ha et nytt møte/ny samtale om noen få dager. Fastsett dato og tid med det samme.
 - e. Skrive kontrakt mellom krenkeren og skolen.
- 2) Den som har vakt i friminuttene er ekstra oppmerksom på vedkommende.
- 3) Må følges til/fra skolen av foresatte.
- 4) For øvrig gjelder samme tiltak ved regelbrudd som i punkt 6 ovenfor. 5) Atferdsteamet vurderer støttetiltak.

Offeret:

- 1) Må få forsikring om at skolen skal sørge for at den krenkende atferden tar slutt.
- 2) Må få støtte av/samtale med kontaktlærer, evt. andre som eleven har tillit til.
- 3) Må hjelpes av de voksne i skolehverdagen, få ekstra omsorg og positiv oppmerksomhet for å bygge opp et eventuelt negativt selvbilde/selvfølelse.
- 4) Må få hjelp til å unngå krenkeren/-ne den første tiden etterpå.

Vedlegg:

- [V01](#) Dokumentasjonsbrev ved kunnskap eller mistanke om krenkende atferd (I.6.5.3-1)
- [V02](#) Saksgang ved kunnskap eller mistanke om krenkende atferd (I.6.5.3-13)
- [V03](#) Eksempel på enkeltvedtak etter opplæringslovens §§9a-3 tredje ledd og 9a-1 (I.6.5.3-2)